

DYREKTYWA 2001/45/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 27 czerwca 2001 r.

zmieniająca dyrektywę Rady 89/655/EWG dotyczącą minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i higieny użytkowania sprzętu roboczego przez pracowników podczas pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 137 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji, przedłożony po konsultacji z Komitetem Doradczym ds. bezpieczeństwa, higieny i ochrony zdrowia w miejscu pracy¹,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno - Społecznego²,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

działając zgodnie z procedurą, określoną w art. 251 Traktatu³,

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Art. 137 ust. 2 Traktatu przewiduje, że Rada może przyjąć, w drodze dyrektyw, minimalne wymogi zachęcające do wprowadzania ulepszeń, szczególnie w środowisku pracy, w celu zapewnienia lepszego poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników.
- 2) Na mocy wymienionego artykułu, dyrektywy takie muszą unikać nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń w sposób, który mógłby powstrzymać zakładanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.
- 3) Poprawa bezpieczeństwa, higieny i ochrony zdrowia w miejscu pracy stanowi cel, który nie może zostać podporządkowany wyłącznie względom ekonomicznym.
- 4) Zgodność z minimalnymi wymaganiami stworzonymi w celu zapewnienia wyższych norm zdrowia i bezpieczeństwa przy używaniu sprzętu roboczego przewidzianego do tymczasowej pracy na wysokości jest kluczowa dla zapewnienia ochrony zdrowia i

---

¹ Dz.U. C 247 E z 31.8.1999, str. 23. oraz

Dz.U. C 62 E z 27.2.2001, str. 113.

² Dz.U. C 138 z 18.5.1999, str. 30.

³ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 21 września 2000 r. (Dz.U. C 146 z 17.5.2001, str. 78), wspólne stanowisko Rady z dnia 23 marca 2001 r. (Dz.U. C 142 z 15.5.2001, str. 16) oraz decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 czerwca 2001 r.

bezpieczeństwa pracowników.

- 5) Przepisy przyjęte na mocy art. 137 ust. 2 Traktatu nie stanowią przeszkody dla jakiegokolwiek Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub wprowadzeniu bardziej surowych środków ochrony warunków pracy zgodnych z Traktatem.
- 6) Praca na wysokości może narazić pracowników na szczególnie wysokie ryzyko dla ich zdrowia i bezpieczeństwa, w szczególności na upadek z wysokości i inne poważne wypadki przy pracy, które stanowią dużą część wszystkich wypadków, szczególnie śmiertelnych.
- 7) Osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek i pracodawcy, w przypadku, gdy sami prowadzą działalność zawodową i osobiście używają sprzętu przeznaczonego do wykonania tymczasowej pracy na wysokości, mogą wpływać na zdrowie i bezpieczeństwo zatrudnionych.
- 8) Dyrektywa Rady 92/57/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia w życie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscach tymczasowych lub ruchomych budowach (ósma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)⁴, nakłada na te kategorie osób obowiązek przestrzegania między innymi art. 4 i załącznika I do dyrektywy 89/655/EWG⁵.
- 9) Każdy pracodawca, który zamierza przeprowadzić tymczasowe prace na wysokości powinien wybrać sprzęt zapewniający właściwą ochronę przed ryzykiem upadku z wysokości.
- 10) Zasadniczo środki ochrony zbiorowej zapobiegające upadkowi zapewniają lepsze zabezpieczenie niż środki ochrony osobistej. Wyborowi i używaniu sprzętu właściwego dla każdego szczególnego miejsca budowy, zapobiegającego i eliminującego ryzyko, gdzie stosowne, powinno towarzyszyć specjalistyczne szkolenie i dodatkowe badanie.
- 11) Drabiny, rusztowania i liny stanowią sprzęt najczęściej używany w wykonywaniu tymczasowych prac na wysokości, a bezpieczeństwo i zdrowie pracowników zaangażowanych do tego typu prac w znaczącej mierze zależy od ich właściwego użycia; najbezpieczniejszy sposób, w jaki sprzęt ten może być użyty przez pracowników musi dlatego zostać określony; odpowiednie specjalistyczne przeszkolenie pracowników jest zatem wymagane.
- 12) Niniejsza dyrektywa jest najbardziej właściwym środkiem dla osiągnięcia zamierzonych celów i nie wykracza poza to, co jest do osiągnięcia niezbędne.
- 13) Niniejsza dyrektywa stanowi praktyczny wkład w kierunku tworzenia społecznego wymiaru rynku wewnętrznego.
- 14) Państwom Członkowskim należy stworzyć możliwość skorzystania z okresu przejściowego w celu wzięcia pod uwagę szczególnych problemów, na jakie mogą napotkać małe i średnie przedsiębiorstwa.

---

⁴ Dz.U. L 245 z 26.8.1992, str. 6.

⁵ Dz.U. L 393 z 30.12.1989, str. 1.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Tekst załączony do niniejszej dyrektywy dodaje się do załącznika II do dyrektywy 89/655/EWG.

Artykuł 2

1. Państwa Członkowskie przyjmą i opublikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do spełnienia warunków niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia 19 lipca 2004 r. Niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

W zakresie wprowadzenia w życie sekcji 4 Załącznika, Państwa Członkowskie mają prawo skorzystać z okresu przejściowego, nie dłuższego niż dwa lata od daty wskazanej w pierwszym akapicie, w celu uwzględnienia różnych sytuacji, które mogą wynikać z praktycznego wykonania niniejszej dyrektywy, w szczególności przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

2. Wymienione środki powinny zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Sposoby określenia takiego odniesienia zostaną ustanowione przez Państwa Członkowskie.

3. Państwa Członkowskie notyfikują Komisji przepisy prawa krajowego, które już przyjęły lub przyjmą w zakresie objętym niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja wchodzi w życie w dniu jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 27 czerwca 2001 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

N. FONTAINE

Przewodniczący

W imieniu Rady

A. BOURGEOIS

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

„4. Przepisy dotyczące używania sprzętu roboczego wykorzystywanego do tymczasowej pracy na wysokości.*4.1. Przepisy ogólne*

4.1.1. Jeżeli, zgodnie z art. 6 dyrektywy 89/391/EWG i art. 3 niniejszej dyrektywy, tymczasowa praca na wysokości nie może być wykonana bezpiecznie i zgodnie z odpowiednimi warunkami ergonomicznymi z odpowiedniej powierzchni, należy dokonać wyboru najbardziej odpowiedniego sprzętu, który zapewni bezpieczne warunki pracy. Należy zapewnić pierwszeństwo środków zbiorowej ochrony nad środkami ochrony osobistej. Wymiary sprzętu muszą być właściwe dla rodzaju pracy do wykonania i przewidywalnego obciążenia oraz umożliwiać bezpieczne przejście.

Wybór najbardziej odpowiednich środków dostępu do miejsc tymczasowej pracy na wysokości musi być dokonany stosownie do częstotliwości przejść, wysokości, jaka ma być pokonana, i czasu ich używania. Dokonany wybór musi umożliwiać ewakuację w przypadku bliskiego niebezpieczeństwa. Przejście w obu kierunkach między drogami dostępu i platformami, pomostami lub kładkami nie może stwarzać dodatkowego ryzyka upadku.

4.1.2. Drabiny mogą być wykorzystywane jako stanowiska robocze dla pracy na wysokości tylko w warunkach, w których, biorąc pod uwagę pkt 4.1.1 wykorzystanie innego bardziej bezpiecznego sprzętu roboczego nie jest uzasadnione z powodu niskiego poziomu ryzyka oraz krótkotrwałego ich wykorzystania albo istniejących na miejscu właściwości, których pracodawca nie może zmienić.

4.1.3. Wejścia linowe i techniki pozycjonowania mogą być wykorzystane tylko w warunkach, gdzie ocena ryzyka wskazuje, że praca może być wykonywana bezpiecznie i gdzie stosowanie innego, bezpieczniejszego sprzętu roboczego nie jest uzasadnione.

Uwzględniając ocenę ryzyka oraz w szczególności uzależnienie od czasu trwania pracy oraz ograniczeń ergonomicznych, należy ustanowić przepisy dla stanowiska roboczego z odpowiednimi urządzeniami.

4.1.4. W zależności od wybranego typu sprzętu roboczego na podstawie powyższego, należy ustalić właściwe środki mające na celu zminimalizowanie zagrożenia dla pracowników, nieodłącznego dla tego typu sprzętu. Jeśli to konieczne, należy ustanowić przepisy dla zainstalowania zabezpieczeń zapobiegających upadkom. Muszą one być odpowiednio skonfigurowane i wystarczająco mocne w celu zapobieżenia lub zatrzymania upadku z wysokości i, najdalej jak to możliwe, zapobiegać wyrządzeniu szkody pracownikom. Zbiorowe środki ochronne zapobiegające upadkom mogą posiadać przerwy jedynie w miejscach dostępu do drabin lub schodów.

4.1.5. Gdy wykonanie szczególnego zadania wymaga czasowego usunięcia zbiorowego

środka ochronnego zapobiegającego upadkom, skuteczne kompensacyjne środki ochronne muszą zostać podjęte. Zadanie nie może być wykonywane dopóki takie środki nie zostaną podjęte. Natychmiast po zakończeniu danego zadania, albo tymczasowo albo ostatecznie, zbiorowe środki ochronne zapobiegające upadkom muszą zostać ponownie zainstalowane.

4.1.6. Tymczasowa praca na wysokości może być wykonywana jedynie wtedy, gdy warunki pogodowe nie zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu pracowników.

4.2. *Przepisy szczególne dotyczące używania drabin.*

4.2.1. Drabiny muszą być tak ustawione, aby zapewnić ich stabilność w trakcie używania. Przenośne drabiny muszą opierać się na stabilnym, mocnym, posiadającym odpowiednie wymiary, nieruchomym podłożu, tak, aby szczelnie pozostawały w pozycji poziomej. Drabiny zawieszane muszą być zaczepione w bezpieczny sposób i, z wyjątkiem drabin linowych tak, aby zapobiec ich przemieszczaniu lub bujaniu.

4.2.2. Nóżki przenośnych drabin muszą być zabezpieczone przed przesuwaniem się w trakcie używania poprzez zabezpieczenie ramiaków pionowych na końcu lub blisko górnego lub dolnego końca, za pomocą urządzenia przeciwpoślizgowego lub poprzez każde inne ustawienia o równoważnej skuteczności. Drabiny używane jako środki dostępu muszą być dostatecznie długie tak, aby wystarczająco wystawały ponad platformę dostępu chyba, że zostały przyjęte inne środki zapewniające mocne uchwycenie poręczy. Drabiny łączone i drabiny rozkładane muszą być używane w taki sposób, aby zapobiec przesuwaniu się ich różnych części względem siebie. Drabiny przenośne muszą być zabezpieczone przed przesuwaniem, zanim zostaną wykorzystane.

4.2.3. Drabiny muszą być używane w taki sposób, żeby w każdym czasie zapewniona była możliwość bezpiecznego uchwycenia poręczy lub bezpiecznego wsparcia dla pracowników. W szczególności, jeśli ładunek ma zostać ręcznie przeniesiony na drabinie, nie może on przeszkadzać w bezpiecznym trzymaniu się poręczy.

4.3. *Przepisy szczególne dotyczące użytkowania rusztowań.*

4.3.1. Kiedy notatka obejmująca obliczenia dla wybranego rusztowania nie jest dostępna lub gdy notatka nie obejmuje rozważanych ustawień strukturalnych, należy przeprowadzić obliczenia dotyczące wytrzymałości i stabilności, chyba że rusztowanie jest montowane zgodnie z ogólnie uznawanym standardem montażu.

4.3.2. W zależności od złożoności danego rusztowania, instrukcja jego montażu, użytkowania i demontażu musi zostać opracowana przez kompetentną osobę. Instrukcja ta może mieć formę standardowej instrukcji, uzupełnionej elementami odnoszącymi się do specjalistycznych szczegółów danego rusztowania.

4.3.3. Elementy nośne rusztowania muszą być zabezpieczone przed poślizgiem, albo poprzez przytwierdzenie do powierzchni nośnej, zapewnienie urządzenia przeciwpoślizgowego lub poprzez inne środki o równoważnej skuteczności zaś powierzchnia nośna musi mieć wystarczającą nośność. Stabilność rusztowania

musi być zapewniona. Rusztowania na kółkach muszą być zabezpieczone odpowiednimi środkami uniemożliwiającymi przypadkowe przesunięcie się w trakcie pracy na wysokości.

- 4.3.4. Wymiary, kształt oraz układ pomostów rusztowania muszą być dostosowane do charakteru wykonywanej pracy i do przenoszonego ciężaru oraz muszą pozwalać na bezpieczną pracę i bezpieczne przejście. Pomosty rusztowania muszą być zmontowane w taki sposób, aby ich elementy nie mogły się poruszać w trakcie normalnego używania. Nie mogą istnieć niebezpieczne przerwy między elementami pomostów i pionowymi środkami zbiorowej ochrony zapobiegającymi upadkom.
- 4.3.5. Gdy elementy rusztowania nie są gotowe do używania, na przykład podczas składania, demontażu lub zmiany, muszą one być oznaczone ogólnymi znakami ostrzegawczymi, zgodnie z przepisami krajowymi transponującymi dyrektywę 92/58/EWG oraz być odpowiednio odgraniczone za pomocą środków fizycznych uniemożliwiających dostęp do strefy niebezpiecznej.
- 4.3.6. Rusztowanie mogą być montowane, demontowane lub istotnie zmieniane tylko pod nadzorem kompetentnej osoby oraz przez pracowników, którzy otrzymali odpowiednie, i specjalistyczne przeszkolenie w zakresie przewidzianych czynności, uwzględniające szczególne ryzyka, zgodnie z art. 7, w szczególności w zakresie:
- a) rozumienia sposobu montażu, demontażu lub zmiany danego rusztowania;
  - b) bezpieczeństwa w trakcie montażu, demontażu lub zmiany danego rusztowania;
  - c) środków zapobiegających ryzyku upadku osób lub elementów;
  - d) środków bezpieczeństwa na wypadek zmieniających się warunków pogodowych, które mogą niekorzystnie naruszyć bezpieczeństwo danego rusztowania;
  - e) dopuszczalnych obciążeń;
  - f) każdego innego ryzyka, które może wpływać na wyżej wymienione czynności montażu, demontażu lub zmiany.

Osoba nadzorująca i pracownicy, o których mowa muszą mieć udostępniony schemat montażu i demontażu, określony w 4.3.2., włącznie ze wszystkimi wskazówkami, które może on zawierać.

4.4. *Przepisy szczególne dotyczące korzystania z wejść linowych i technik pozycjonowania*

Korzystanie z dostępu linowego i technik pozycjonowania musi być zgodne z następującymi warunkami:

- a) system powinien składać się z co najmniej dwóch oddzielnie zakotwiczonych lin, jednej jako drogi wejścia, zejścia i podtrzymującej, (lina robocza) oraz drugiej jako ubezpieczającej (lina bezpieczeństwa);
- b) pracownicy muszą być wyposażeni i używać odpowiednią uprzęż oraz być przyczepieni za jej pomocą do liny bezpieczeństwa;
- c) lina robocza musi być wyposażona w bezpieczne środki wejścia i zejścia i mieć samoblokujący się system zapobiegający upadkowi użytkownika w przypadku utraty przez niego kontroli nad swoimi ruchami. Lina bezpieczeństwa musi być wyposażona w ruchomy system zabezpieczenia przed upadkiem, który podąża za ruchami pracownika;
- d) narzędzia i inne akcesoria używane przez pracownika muszą być mocno przytwierdzone do upręży pracownika lub siedzenia albo za pomocą innych odpowiednich środków;
- e) praca musi być odpowiednio zaplanowana i nadzorowana, tak aby pracownik mógł być niezwłocznie uratowany w przypadku niebezpieczeństwa;
- f) zgodnie z art. 7, pracownicy, o których mowa, muszą otrzymać odpowiednie przeszkolenie, szczególne dla przewidzianych czynności, w szczególności procedur ratunkowych.

W wyjątkowych okolicznościach, w przypadku, gdy z punktu widzenia oceny ryzyka, użycie drugiej liny spowodowałoby, że praca byłaby bardziej niebezpieczna, użycie pojedynczej liny może być dopuszczalne, z zastrzeżeniem, że zgodnie z ustawodawstwem krajowym i/lub praktyką, zostały podjęte właściwe środki zapewniające bezpieczeństwo.”